

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015



**ПРОГРАМА
фахового іспиту
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі НРК6 та НРК7**

галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
освітні програми	«Облік і податковий консалтинг», «Облік і оподаткування в міжнародному бізнесі», «Фінансовий контроль та аудит», «Фінансова аналітика», «Діджитал аудит та аналіз»

Київ 2023

ВСТУП

Програму фахового іспиту для здобуття освітнього ступеня магістра за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» розроблено згідно із вимогами «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.1998 р. № 65, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту фахового іспиту, а також створення необхідних умов для оцінки знань, здобутих ними у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів.

Програма фахового іспиту містить такі розділи:

1. Бухгалтерський облік.
2. Податкова система.
3. Економічний аналіз.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

РОЗДІЛ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Сутність бухгалтерського обліку та його функції. Господарський облік. Мета, функції та види бухгалтерського обліку. Облікові вимірники. Користувачі облікової інформації. Регулювання бухгалтерського обліку.

Предмет, об'єкти та принципи бухгалтерського обліку. Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати, фінансові результати, господарські процеси. Принципи бухгалтерського обліку, їх характеристика.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Обліковий цикл. Первинний, поточний та узагальнюючий облік. Облікові реєстри. Хронологічний, систематичний та комбінований записи. Форми бухгалтерського обліку. Сутність облікової політики підприємства. Форми організації бухгалтерського обліку.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) і звітність як елементи методу бухгалтерського обліку. Мета складання балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу і пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу. Типи господарських операцій та їх вплив на статті балансу. Фінансова звітність як спосіб узагальнення даних бухгалтерського обліку. Основні форми фінансової звітності.

Рахунки та подвійний запис як елементи методу бухгалтерського обліку. Поняття рахунку бухгалтерського обліку. Активні, пасивні, активно-пасивні рахунки. Подвійний запис. Кореспонденція рахунків. Порядок визначення оборотів і сальдо по рахунках. Синтетичні та аналітичні рахунки. Субрахунки. Узагальнення даних поточного обліку. Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках. Оборотні відомості по аналітичних рахунках. Класифікація рахунків за економічним змістом та за призначенням

і структурою. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування. Робочий План рахунків підприємства.

Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Сутність документації як елемента методу бухгалтерського обліку. Первинні документи. Вимоги щодо складання первинних документів. Поняття та значення документообігу. Перевірка та опрацювання первинних документів в бухгалтерії.

Інвентаризація, оцінка і калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку. Цілі, завдання, види, організація інвентаризації. Інвентаризаційні комісії. Документальне оформлення інвентаризації. Регулювання інвентаризаційних різниць. Оцінка як система вартісного виміру. Сутність калькуляції у обліку.

Бухгалтерський облік процесу придбання і вибуття необоротних активів. Документальне оформлення операцій з придбання та оцінка основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Відображення операцій з придбання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Облік амортизації (зносу) основних засобів. Облік списання основних засобів. Відображення операцій з придбання нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік процесу придбання та використання виробничих запасів. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка виробничих запасів. Відображення операцій з придбання виробничих запасів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Облік використання виробничих запасів.

Бухгалтерський облік процесу виробництва готової продукції. Облік процесу виробництва та визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції. Прямі та непрямі витрати на виробництво продукції. Відображення витрат на виробництво в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік процесу реалізації готової продукції. Поняття фактичної собівартості реалізованої продукції. Дохід від реалізації готової продукції, умови його визнання. Відображення операцій з реалізації готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку. Визначення фінансових результатів від реалізації готової продукції.

Бухгалтерський облік доходів, витрат та фінансових результатів операційної діяльності підприємства. Класифікація доходів операційної діяльності. Облік доходів основної та іншої операційної діяльності. Класифікація витрат операційної діяльності. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Загальна методика визначення фінансового результату від операційної діяльності підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1998 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>

Основний

1. Акімова Н.С., Говоруха О.О., Кирилєва Л.О., Євлаш Т.О. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Х. : ХДУХТ, 2019. 182 с.
2. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік: підруч. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
3. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. Друге видання, доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Додатковий

1. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник для ВНЗ/ Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів.- 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Центр учб. літ., 2016. 424 с.
2. Лень В., Гливенко В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика. / Навчальний посібник. – Київ. Центр навчальної літератури, 2018. – 608 с.

РОЗДІЛ 2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Основи оподаткування. Сутність і суспільне призначення податків. Поняття податку та збору. Функції податків, їх сутність та особливості прояву. Загальнодержавні податки і збори та їх характеристика. Місцеві податки і збори та їх характеристика. Прямі та непрямі податки. Поділ податків за платниками, об'єктами оподаткування, співвідношенням об'єкта і ставки податку. Елементи, що визначаються під час встановлення податків, та їх характеристика. Види систем оподаткування: загальна і спрощена.

Податкова система та податкова політика держави. Податкова система держави: сутність, структура та принципи оподаткування. Завдання, цілі та основні принципи податкової політики в Україні.

Податок на доходи фізичних осіб та військовий збір. Платники податку на доходи фізичних осіб. Податкові агенти. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб. Особливості оподаткування оплати праці. Податкові соціальні пільги: види, порядок застосування. Порядок оподаткування інших доходів фізичних осіб. Суть податкової знижки та порядок її отримання платником

податку на доходи фізичних осіб. Звітування та декларування при оподаткуванні доходів фізичних осіб. Платники, об'єкти та база оподаткування військовим збором. Ставки військового збору та порядок його розрахунку.

Податок на прибуток підприємства. Сутність та значення податку на прибуток підприємства, його законодавче регулювання. Платники податку на прибуток підприємства: юридичні особи – резиденти, нерезиденти, особливі платники податку на прибуток. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємства. Ставки податку на прибуток та порядок його обчислення. Порядок розрахунку податку на прибуток підприємства. Податкові різниці, які враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку. Амортизація та її вплив на визначення бази оподаткування. Особливості виникнення податкових різниць при формуванні забезпечень (резервів) для відшкодування майбутніх витрат. Податкові різниці, що пов'язані із борговими зобов'язаннями підприємства. Різниці, що виникають при контрольованих операціях. Інші податкові різниці.

Податок на додану вартість. Сутність податку на додану вартість та його платники. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість. Місце постачання товарів та послуг. Операції, які звільнені та не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість. База оподаткування та ставки податку на додану вартість. Ставки податку. Операції, що оподатковуються за зниженими ставками. Податкова накладна, реєстр податкових накладних. Податковий кредит. Дата виникнення податкового кредиту та умови його визнання. Порядок визначення суми податку на додану вартість, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Електронне адміністрування ПДВ.

Акцизний податок. Платники, об'єкти та база оподаткування акцизним податком. Підакцизні товари. Характеристика видів ставок акцизного податку (адвалерна, специфічна та комбінована ставки). Порядок обчислення акцизного податку з товарів вироблених на митній території України. Особливості обчислення акцизного податку з імпортованих товарів. Використання електронних серверів в акцизному оподаткуванні. Акцизна накладна. Єдиний реєстр акцизних накладних. Строки сплати акцизного податку. Звітність по акцизному податку.

Рентна плата. Склад рентної плати. Рентна плата за користування надрами: види, платники, об'єкт, порядок розрахунку і сплати. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України: платники, об'єкти, ставки, порядок визначення та перерахування його в дохід бюджету. Платники рентної плати за спеціальне використання води, об'єкт, порядок розрахунку та сплати. Платники та об'єкт рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, особливості визначення та сплати. Порядок подання звітності платниками рентної плати.

Екологічний податок. Сутність та значення екологічного податку. Платники, об'єкт, ставка і база оподаткування екологічного податку.

Місцеві податки і збори. Склад місцевих податків та зборів. Платники,

об'єкт, база оподаткування та ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та земельного податку. Особливості нарахування та сплати податку юридичними та фізичними особами. Платники, об'єкт, база, ставки оподаткування та строки подачі звітності і сплати туристичного збору.

Спрощена система оподаткування. Сутність та значення спрощеної системи оподаткування малого підприємництва. Групи платників єдиного податку та їх порівняльна характеристика. Ставки єдиного податку. Податкові (звітні) періоди для суб'єктів підприємницької діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування. Умови і порядок переходу на спрощену систему оподаткування для юридичних осіб.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Основний

1. Податкова система [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Андрущенко В.Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. 416с. URL: <https://cutt.ly/QGZClaT>
2. Податкова система: навч. посіб. / В.Л. Андрущенко, В.О. Осмятченко, Я.О. Ізмайлов, Т.В. Тучак [та ін.]; Університет ДФС України. Ірпінь, 2020. 492 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 155). URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6377/1/6549_IR.pdf
3. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І.С., Дубовик О.Ю., Слатвінська М.О. та ін.]; за заг. ред. І.С. Волохової, О.Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyu-posibnyk.pdf>

Інтернет-ресурси

1. <https://www.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <https://tax.gov.ua> - офіційний сайт Державної податкової служби України.
3. <http://www.visnuk.com.ua>. - офіційне видання Державної податкової служби України «Вісник. Офіційно про податки».

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Економічний аналіз і його місце в системі наукових знань. Об'єктивні передумови розвитку економічного аналізу в сучасних умовах господарювання. Характерні ознаки економічного аналізу і його відмінність від інших економічних наук. Взаємозв'язки економічного аналізу у системі економічних наук. Змістові характеристики та цільові спрямування економічного аналізу.

Предмет, об'єкти, функції та завдання економічного аналізу. Предмет і об'єкти економічного аналізу, їх класифікація і особливості

дослідження. Принципи економічного аналізу. Оціночна, діагностична та пошукова функції економічного аналізу. Цілі та завдання економічного аналізу, їх трансформація в сучасних умовах господарювання.

Види економічного аналізу. Класифікація видів економічного аналізу та їх характеристика. Характеристики часових видів економічного аналізу, їх особливості залежно від предмету і об'єктів аналізу. Порівняльні характеристики просторових видів економічного аналізу. Макроекономічний і мікроекономічний аналіз. Характеристики видів економічного аналізу за рівнем охоплення об'єкту дослідження. Розподіл видів економічного аналізу в залежності від методичних прийомів.

Оперативний економічний аналіз. Предмет і об'єкти оперативного економічного аналізу. Інформаційна база оперативного економічного аналізу. Оперативний моніторинг і діагностика діяльності суб'єктів господарювання. Оцінка відхилень від регламентованих параметрів. Ситуаційний (адаптивний) оперативний економічний аналіз. Оцінка пріоритетності проблем.

Метод економічного аналізу і його характеристики. Поняття методу економічного аналізу, його загальнонаукове і функціональне значення. Характерні ознаки методу економічного аналізу. Система аналітичних показників економічного аналізу та їх класифікація. Сутність та класифікація факторів зміни та розвитку економічних явищ і процесів.

Моделювання факторних систем в аналізі економічних явищ та процесів. Сутність моделей та моделювання в економічному аналізі. Процес моделювання, його етапи і складові елементи. Детерміноване моделювання, його зміст, завдання та аналітичні можливості. Типи детермінованих моделей та їх використання в економічному аналізі. Методи стохастичного моделювання, мета використання та економічна інтерпретація результатів аналізу.

Евристичні методи в економічному аналізі. Сутність та класифікація евристичних методів, їх переваги і недоліки. Особливості застосування евристичних методів в економічному аналізі. Метод мозкового штурму, його специфіка, модифікації, етапи і можливості застосування. Спільні риси і відмінності евристичних методів.

Методи та прийоми загального економічного аналізу. Економіко-логічні методи і прийоми, як інструмент обробки економічної інформації. Місце методів загального економічного аналізу серед економіко-логічних методів і прийомів. Порівняння: цілі, форми, види та їх використання в аналізі. Види групування: аналітичні, структурні та типові. Методи розрахунку середніх та відносних величин.

Методи та прийоми порівняльної комплексної оцінки. Можливості застосування порівняльної комплексної оцінки в економічному аналізі. Методи порівняльної комплексної оцінки: метод сум, метод сум місць, метод геометричної середньої, метод відстані від еталону. Компаративний аналіз господарської діяльності.

Методи та прийоми детермінованого факторного аналізу. Умови застосування методів та прийомів детермінованого факторного аналізу. Етапи детермінованого факторного аналізу. Сутність і зміст елімінування. Відбір факторів, побудова факторних моделей. Переваги та недоліки застосування методу ланцюгових підстановок, методів абсолютних і відносних різниць. Застосування методу коригуючого коефіцієнта, інтегрального та логарифмічного методу для кількісної оцінки впливу факторів на зміну результативного показника.

Економіко-математичні методи в економічному аналізі. Сутність та класифікація економіко-математичних методів аналізу. Стохастичне моделювання і методи стохастичного факторного аналізу. Особливості кореляційно-регресійного аналізу в сучасних умовах господарювання. Аналітичні можливості методів оптимальних рішень, їх зміст, класифікація і умови застосування. Економетричні (матричні) методи, методи лінійного та динамічного програмування в економічному аналізі.

Організація економічного аналізу. Принципи організації економічного аналізу на макро- і мікрорівнях. Види організаційних систем економічного аналізу, їх характеристики. Умови застосування децентралізованої і централізованої організаційних систем економічного аналізу.

Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Характеристика джерел формування та класифікація економічної інформації для цілей аналізу. Основні принципи формування інформаційної бази аналітичних досліджень. Організаційно-інформаційна модель економічного аналізу. Фінансова звітність, як інформаційна база економічного аналізу.

Методика комплексного економічного аналізу та її структурні елементи. Змістові характеристики методики комплексного економічного аналізу. Етапи комплексного економічного аналізу. Загальна модель комплексного економічного аналізу: комплекси і блоки аналітичних задач, система показників їх характеристика, класифікація та взаємозв'язок. Послідовність аналітичного обґрунтування управлінських рішень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних.– Київ: Знання, 2011. – 630 с.
2. Економічний аналіз: теорія і практика: навч.-метод. посіб. / А. В. Рибчук [та ін.]. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 219 с.
3. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. / С.С. Черниш – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 312 с.

Додатковий

1. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу : підручник / А.Д. Бутко. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 411 с.
2. Міщук Г.Ю. Економічний аналіз: навч. посібник / Г.Ю. Міщук, Т.М. Джигар, О.О. Шишкіна – Рівне : НУВГП, 2017. – 156 с.

КРИТЕРІЇ
оцінювання фахового іспиту
для здобуття освітнього ступеня магістра

1. Загальні положення:

Мета фахового іспиту – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступного фахового іспиту.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет з фахового іспиту складається з 50-ти закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
- Серед відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну.
- Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 100 балів, участі у конкурсі не беруть.